

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ Ing. A. K.**, bývajúceho v T., zastúpeného JUDr. R. G., advokátom so sídlom vo T., **2/ Ing. V. K.**, bývajúceho v B., **3/ Ing. R. M.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. E. Š. advokátom so sídlom v B., **4/ O. P.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. R. G., advokátom so sídlom v T., **5/ Slovenskej republiky – Obvodného úradu Bratislava**, so sídlom v Bratislave, Staromestská č. 6, IČO: 42 131 111, proti žalovaným **1/ Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, IČO: 00 166 073, **2/ Slovenskej republike – Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, IČO: 00 151 866, **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 22 C 62/2003, o dovolaniach žalobcov 1/, 3/ a 4/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. marca 2011 sp. zn. 4 Co 73/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolania **o d m i e t a .**

Žalovaným nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobcovia sa v konaní ako spoločníci obchodnej spoločnosti R., s.r.o. domáhali náhrady škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, ktorá im v celkovej výške 2 107 185 Sk mala vzniknúť nesprávnym úradným postupom štátnych orgánov pri vyšetrovaní trestnej činnosti bývalých konateľov tejto obchodnej spoločnosti.

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 20. októbra 2008 č.k. 22 C 62/2003-991 žalobu zamietol s odôvodnením, že vykonaným dokazovaním nebol preukázaný nesprávny úradný postup orgánov štátu, ani príčinná súvislosť medzi úradným postupom orgánov štátu

a škodou, náhrady, ktorej sa domáhajú žalobcovia. Ujma žalobcov bola aj podľa tvrdení ich samotných spôsobená nie orgánmi štátu, ale konateľmi obchodnej spoločnosti R., s.r.o. uzatváraním fiktívnych zmlúv. Vzhľadom na nedostatok zákonných predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu súd prvého stupňa žalobu voči žalovanému 1/ zamietol. Žalobu voči žalovanému 2/ zamietol s odôvodnením, že Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky nie je v danom prípade oprávnené konať za Slovenskú republiku. Náhradu trov konania procesne úspešným žalovaným nepriznal. Proti tomuto rozsudku podali žalobcovia 1/ až 5/ odvolanie.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 28. októbra 2009 sp. zn. 4 Co 59/2009 napadnutý rozsudok potvrdil; žalovaným nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že rozhodol bez nariadenia pojednávania, v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku a podľa § 219 ods. 2 O.s.p. sa obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa o nepreukázaní tak nesprávneho úradného postupu, ako aj nedostatku príčinnej súvislosti medzi postupom orgánov štátu a ujmom žalobcov. Za neopodstatnenú považoval aj námietku žalobcov, že dokazovanie na zistenie skutočnej škody nebolo vykonané dostatočne. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil odvolací súd poukázaním na § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.

Na dovolanie žalobcov 1/, 3/ a 4/ Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo 16. decembra 2010 sp. zn. 3 Cdo 179/2010 uvedený rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Dôvodom pre toto rozhodnutie dovolacieho súdu bola procesná vada konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (zo spisu nevyplývajúce riadne oznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu).

Krajský súd v Bratislave na to rozsudkom z 30. marca 2011 sp. zn. 4 Co 73/2011 odvolaním žalobcov 1/ až 5/ napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil; žalovaným nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Potvrdzujúci výrok odôvodnil obsahovo rovnako, ako svoj skorší potvrdzujúci rozsudok v tejto veci. O trovách odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p, § 243d ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Aj v poradí druhý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu napadli žalobcovia 1/, 3/ a 4/ samostatnými, avšak obsahovo a argumentačne obdobnými dovolaniami. Prípustnosť svojich mimoriadnych opravných prostriedkov vyvodzovali z § 237 písm. f/ O.s.p. a ich dôvodnosť z ustanovení § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Namietali, že postupom odvolacieho súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom, lebo odvolací súd „nemá vykázané doručenie výzvy na pojednávanie dňa 30. marca 2011“. V konaní došlo k inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie (§ 241 ods.2 písm. b/ O.s.p.) tým, že súdy nevykonali nimi navrhnuté dôkazy. Skutkové zistenia súdov nemajú oporu v listinných dôkazov preukazujúcich škodu na majetku spoločnosti R., s.r.o. vo výške, ktorú zistili orgány činné v trestnom konaní. Podľa názoru žalobcov nebolo hodnotenie dôkazov súdmi nižších stupňov vykonané v súlade so zákonom a pravidlami logického myslenia. Uviedli tiež, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p) prehliadajúcim skutočnosť, že právo žalobcov na náhradu škody sa stalo nevykonateľným v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom orgánov štátu v trestnom konaní. Nesprávny je aj právny záver odvolacieho súdu, že trestnými skutkami konateľov, ktoré mali byť správne kvalifikované ako podvody podľa § 250 ods. 1 a ods. 5 Trestného zákona, nevznikla obchodnej spoločnosti a žalobcom škoda. Poznamenali, že odvolací súd uviedol nesprávnu výšku nimi uplatnenej náhrady škody. V ďalších rozsiahlych častiach dovolaní spochybňovali správnosť a zákonnosť hodnotenia dôkazov a tiež správnosť a úplnosť skutkových zistení súdov nižšieho stupňa. Žiadali napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobca 1/ sa stotožnil s dovolaním žalobcu 3/; ostatní účastníci sa k dovolaniam písomne nevyjadrili. Dovolací súd poznamenáva, že do práv a povinností pôvodného žalobcu 5/ Ing. G. P., ktorý zomrel 12. februára 2010, vstúpil jeho právny nástupca uvedený v záhlaví tohto uznesenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolania podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátmi (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolania smerujú proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaniami napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. V zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V danom prípade žalobcovia 1/, 3/ a 4/ napadli dovolaniami taký rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Prípustnosť ich dovolaní preto z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Dovolania žalobcov 1/, 3/ a 4/ by vzhľadom na to mohli byť procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolatelia existenciu procesných väd v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo.

So zreteľom na dovolateľmi vytýkané nesprávnosti sa dovolací súd osobitne zameral na posúdenie, či postupom súdov nebola týmto účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny, zákonu sa priečiaci postup súdu majúci za následok znemožnenie realizácie

procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania (napríklad práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod.).

Dovolatelia vyvodzujú odňatie ich možnosti konať pred súdom z toho, že „Krajský súd v Bratislave nemá vykázané doručenie výzvy na pojednávanie dňa 30. marca 2011“.

Dovolací súd pripomína, že podľa § 214 ods. 1 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 15. októbra 2008, na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia odvolacieho pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. ale v ostatných prípadoch (než sú uvedené v § 214 ods. 1 O.s.p.) môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. Z dovolaním napadnutého rozhodnutia vyplýva, že a/ odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa a že z tohto dôvodu nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol po nariadení pojednávania, c/ so zreteľom na povahu prejednáwanej veci nič nenasvedčuje tomu, že by nariadenie odvolacieho pojednávania vyžadoval dôležitý verejný záujem. Odvolací súd mohol preto v danej veci rozhodnúť bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

Zo spisu, konkrétne zo zápisnice o vyhlásení rozsudku odvolacieho súdu spísanej 30. marca 2011 (č.l. 1336 spisu) vyplýva, že 30. marca 2011 odvolací súd vyhlásil rozsudok v predmetnej právnej veci bez nariadenia ústneho pojednávania. V zmysle § 156 ods. 3 O.s.p. o veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

Z ustanovenia § 156 ods. 3 O.s.p. vyplýva, že vo veciach v ktorých odvolací súd rozhoduje vo veci samej rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania (§ 214 O.s.p.), nemá súd povinnosť adresne predvolávať účastníkov konania na verejné vyhlásenie rozsudku; povinnosťou súdu je len všeobecne a neadresne oznámiť miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na svojej úradnej tabuli. Túto povinnosť v danom prípade odvolací súd splnil (viď „Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku“ pripojené k č.l. 1335 spisu, ktoré

potvrďuje, že oznámenie bolo na úradnej tabuli tohto súdu vyvesené 24. marca 2011 a z nej zvesené 31. marca 2011). Uvedený postup odvolacieho súdu sa nepriečil zákonu, preto ním nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti dovolateľov konať pred súdom. Neopodstatnená je v dôsledku toho námietka dovolateľov, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

K námietke dovolateľov, že súdy nevykonali všetky nimi navrhované dôkazy preukazujúce výšku škody vzniknutej obchodnej spoločnosti R., s.r.o., dovolací súd uvádza, že Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd v čl. 6 ods. 1 zaručuje právo na spravodlivé súdne konanie, neustanovuje ale žiadne pravidlá pre prípustnosť dôkazov alebo spôsob, ktorým majú byť posúdené. Posúdenie návrhu účastníka konania na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré dôkazy budú vykonané, je vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníka konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993, v ktorom zaujal názor, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení, nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. K rovnakému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 125/1999, v ktorom uviedol, že ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nie je prípustné, lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom.

Vzhľadom na argumentáciu dovolateľov Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že súd neodníme účastníkovi možnosť pred ním konať ani tým, že nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov. Dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.). Pri hodnotení dôkazov ide o činnosť súdu, pri ktorej vykonané dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. Rozhodnutie súdu, ktorého podkladom sú dôkazy nesprávne vyhodnotenú, môže byť prípadne z tohto dôvodu vecne nesprávne, avšak táto skutočnosť sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle

§ 237 O.s.p. Pre úplnosť k problematike hodnotenia dôkazov treba uviesť, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97). V prípade nesprávnosti hodnotenia dôkazov nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. (viď R 42/1993).

Z dovolaní vyplýva tiež názor žalobcov 1/, 3/ a 4/, že súdy nezistili v potrebnom rozsahu skutkový stav. Namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení nie je ale procesnou vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. (výlučne ktorá by, ako už bolo uvedené, mohla v danom prípade založiť prípustnosť dovolaní). Žalobcami 1/, 3/ a 4/ vytýkaná neúplnosť alebo nesprávnosť by mohla byť (prípadne) spojená s procesnou vadou konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., vada tejto povahy ale prípustnosť dovolania nezakladá.

Dovolatelia zastávajú názor, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým však možno úspešne odôvodniť iba procesne prípustné dovolanie (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); samo nesprávne právne posúdenie veci nie je totiž procesnou vadou konania v zmysle § 237 O.s.p.

Keďže prípustnosť dovolania žalobcov 1/, 3/ a 4/ nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol ich dovolania podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

V dovolacom konaní neboli dovolatelia procesne úspešní a právo na náhradu trov tohto konania vzniklo procesne úspešným žalovaným (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovaným náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na rozhodnutie o priznaní tejto náhrady (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n í e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. mája 2012

JUDr. Emil F r a n c i s c y , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková